

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKO TEISIŲ APSAUGOS KONTROLIERIAUS ĮSTAIGA**

Vilniaus miesto savivaldybės merui
R. Šimašiui
Konstitucijos pr.3, Vilnius

2016-06-10 Nr.(1.4-2016) 2-608

DĖL PRIĖMIMO Į VILNIAUS MIESTO VAIKŲ DARŽELIUS TVARKOS

Vaikų priėmimo į Vilniaus miesto švietimo įstaigų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupes organizavimo tvarkos apraše, patvirtintame Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2015-05-28 sprendimu Nr.1-57, nurodyta, kad pirmenybė į vietą darželyje teikiama pirmiausia tiems tėvams (ir jų vaikams), kurie abu registruoti Vilniaus mieste. Vaiko teisių apsaugos kontrolierės nuomone, jeigu šeima išsiskyrusi – yra teismo sprendimas dėl santuokos nutraukimo ir vaiko gyvenamoji vieta nustatyta su vienu iš tėvų, tas tėvas (motina), su kuriuo nustatyta vaiko gyvenamoji vieta (ir jų vaikas), registruotas Vilniaus mieste, turi turėti tuos pačius prioritetus, t.y. pirmumo teisę gauti vietą darželyje, kaip ir šeima (ir jų vaikas), kurioje abu tėvai registruoti Vilniaus mieste (Minėta nuomonė buvo išsakyta 2016-06-08 Seimo Žmogaus teisių komiteto posėdyje).

Pažymėtina tai, kad tėvams nutraukus santuoką, ją pripažinus negaliojančia, vaikų teisės neturi keistis.

Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 2 straipsnis skelbia teisę į nediskriminaciją – „vaiko teisės priklauso kiekvienam vaikui, nepriklausomai nuo to, kaip jis atrodo, kas jis yra, kur jis gyvena, kokia jo tautybė, odos spalva, tikėjimas, kas yra jo tėveliai ir t.t. – t.y. nepriklausomai nuo jokių aplinkybių“.

Nors Konvencijoje diskriminacijos sąvoka neapibrėžiama, ir nors JT Vaiko teisių komitetas nepateikė jokio aiškinamojo bendrojo komentaro dėl 2 straipsnio, tačiau pirmajame bendrajame komentare, parengtame dėl švietimo tikslų 2001 m., Komitetas nurodė, kad „Diskriminacija bet kuriuo Konvencijos 2 straipsnyje išvardytu pagrindu, neatsižvelgiant į tai, ar ji paslėpta ar atvira, žemina vaiko orumą ir gali sumažinti arba atimti iš vaiko teisę tinkamai pasinaudoti galimybėmis mokytis“.

Atkreiptinas dėmesys ir į nacionalinius teisės aktus, t.y. į Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 3 punktą, kuris taip pat skelbia, kad kiekvienas vaikas turi lygias su kitais vaikais teises ir negali būti diskriminuojamas dėl savo arba savo tėvų ar kitų teisėtų vaiko atstovų lyties, amžiaus, tautybės, rasės, kalbos, tikėjimo, pažiūrų, socialinės, turtinės, šeimininės padėties, sveikatos būklės ar kokių nors kitų aplinkybių.

Suprantama, kad „ne kiekvienu atveju skirtingų sąlygų taikymas yra diskriminacija, jeigu tokio diferencijavimo kriterijai pagrįsti bei objektyvūs ir, jeigu jais siekiama teisėtų Konvencijos tikslų“¹. JT Vaiko teisių komitetas akcentuoja, kad „sunkiausiomis sąlygomis gyvenančioms ir labiausiai pažeidžiamoms grupėms būtina taikyti teigiamas priemones – „pozityvią“ diskriminaciją“. Vadinasi, pirmiausia būtina išaiškinti šalyje labiausiai pažeidžiamus ir sunkiausiai gyvenančius vaikus ir suteikti galimybę tokiems vaikams naudotis Konvencijoje nustatytomis teisėmis.

¹ Vaiko teisių konvencijos įgyvendinimo vadovas, 18 psl.

Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2015-05-28 sprendimu Nr.1-57 patvirtintame Vaikų priėmimo į Vilniaus miesto švietimo įstaigų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupes organizavimo tvarkos apraše numatyti kriterijai, suteikiantys galimybę tam tikroms vaikų grupėms be eilės patekti į savivaldybės ugdymo įstaigą arba kriterijai, suteikiantys tam tikroms vaikų grupėms pirmumo teisę būti priimtiems į savivaldybės ugdymo įstaigą, vaiko teisių apsaugos kontrolierės nuomone, neužtikrina geresnės padėties sunkiai finansiškai besiverčiančioms šeimoms, o galimai atvirksčiai dar labiau apsunkina gauti vietą vaikui savivaldybės ugdymo įstaigoje, o tam tikrais atvejais ir diskriminuoja vaiką kitų vaikų atžvilgiu.

Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus nuomone, į įstaigas be eilės turėtų būti priimami vaikai, kuriems Vilniaus miesto vaiko gerovės komisijos nutarimu skirtas privalomas ikimokyklinis ugdymas bei įvaikinti ir globojami vaikai.

Pirmumo teisę suteikiančius kriterijus taip pat reikėtų pakoreguoti taip, kad jie padėtų Vilniaus mieste gyvenančioms ir sunkiausiai finansiškai besiverčiančioms šeimoms, kurios neturi jokios finansinės galimybės savo vaiką leisti į privačią ugdymo įstaigą, samdytis auklės ar pan.

Reikėtų atkreipti ypatingą dėmesį į tai, kad visame pasaulyje vaiko gerovė, pirmiausia suprantama, kaip keturių pagrindinių Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijoje įtvirtintų principų įgyvendinimas: apsaugos nuo bet kokios diskriminacijos formų; geriausių vaiko interesų tenkinimas; teisės gyventi ir vystytis užtikrinimas; teisės reikšti savo nuomonę realizavimas.

Vadovaujantis Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstatymo 11 straipsnio 1 ir 2 punktais, 12 straipsnio 2 ir 4 punktais ir 14 straipsnio 1 ir 2 dalimis, prašau Jus iki 2016 m. birželio 23 d. informuoti vaiko teisių apsaugos kontrolierę raštu apie planuojamus veiksmus/sprendimus dėl Vaikų priėmimo į Vilniaus miesto švietimo įstaigų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupes organizavimo tvarkos aprašo keitimo.

Pagarbiai,

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė

Edita Žiobienė